

Opzet voor teambijeenkomst over signaleren van kindermishandeling

1^e fase: Voorbereiding

Bij het organiseren van een bijeenkomst over kindermishandeling is het verstandig om te beginnen met wat de aanleiding en het doel voor deze bijeenkomst zijn.

Mogelijk heeft u dit ook al opgenomen in uw eigen plan van aanpak als aandachtsfunctionaris kindermishandeling.

Vragen die kunnen helpen bij vaststellen van aanleiding en doel:

- Waarom juist nu deze bijeenkomst organiseren?
- Wat hebben jullie hier al eerder aangedaan?
- Wat wilt u bereiken met deze bijeenkomst?
- Wat is de taak van de deelnemers, wat kunnen ze al en wat wilt u ze nog leren?
- Hoe wilt u een vervolg aan deze bijeenkomst geven?

Op basis van deze vragen kunt u een programma gaan opstellen en kijken hoeveel tijd u nodig heeft om de (sub) doelen te bereiken. Bedenk ook wie de bijeenkomst gaat leiden; uzelf, de directie en/of een externe trainer. Wanneer u de bijeenkomst met meerdere mensen geeft, spreek dan van te voren een duidelijke taakverdeling af.

Wanneer dit allemaal helder is, kan het team uitgenodigd worden. Zorg voor een pakkende uitnodiging met daarin: kort aanleiding, wat u wilt bereiken eventueel aangevuld met programma en/of voorbereidingsopdracht. Praktische informatie zoals locatie en tijd mag natuurlijk ook niet ontbreken.

2^e fase: De bijeenkomst

NB:

- In deze opzet wordt verwezen naar verschillende artikelen of werkvormen op de Toolkit.
- Zorg dat de ruimte en alle technische zaken in orde zijn voordat de deelnemers komen.

1. Welkom en inleiding:

- Welkom aan de deelnemers
- Kort aanleiding, doel van de bijeenkomst en mogelijk vervolg op de bijeenkomst
- Spreek af wie het verslag maakt en wat daarin moet (bv. alleen vervolgacties)
- Opwarmer kindermishandeling: zorg voor een pakkend begin om het onderwerp onder de aandacht te brengen. Deelnemers zitten dan meteen met hart en hoofd in het onderwerp. Voorbeelden hiervan, die je terug kan vinden op de Toolkit zijn:
 - Brief van de moeder van Jona
 - Filmpjes van www.stukyoutoo.com bijvoorbeeld van Zoë (opgenomen op Toolkit) of Arlanka

Nabespreken: Wat raakt je of wat valt je op?

Andere optie is om te beginnen met de associatieoefening (zie Toolkit):

- Vraag de deelnemers waar zij allemaal aan denken bij kindermishandeling?
- Schrijf dit op een flap en kom daar mogelijk later in je verhaal op terug

2. Hoofdonderwerp

Afhankelijk dus van aanleiding en doel heeft u het hoofdonderwerp vastgesteld. Wij geven hier een voorbeeld van een bijeenkomst over signaleren van kindermishandeling. Andere

mogelijke onderwerpen zijn; handelen bij een vermoeden van kindermishandeling, werken volgens de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling of gespreksvoering met ouders.

Hoe zorg je voor een levendige bijeenkomst?

- Betrek de deelnemers actief erbij: stel vragen en geef deelnemers de kans vragen te stellen.
- Stimuleer de deelnemers tot discussie:
 - door sturende vragen te stellen
 - door prikkelende stellingen te deponeren
 - af en toe eerst met zijn 2.en voordat je plenaire terugkoppeling vraagt
- Vat tussendoor de opmerkingen samen voor de deelnemers.
- Laat de discussie niet afdwalen van de kern: gebruik de flip-over als houvast.
- Gebruik de flip-over eventueel ook om vragen en stellingen op te schrijven.

3. Signaleren van kindermishandeling:

a. **Definitie** kindermishandeling

Om te kunnen signaleren, moeten deelnemers eerst weten wat er in Nederland verstaan wordt onder kindermishandeling en welke vormen er allemaal zijn. Zie daarvoor het protocol.

b. **Cijfers 2011:**

Per jaar hebben 119.000 (Prevalentieonderzoek kindermishandeling 2007, zie Toolkit) kinderen te maken met een vorm van kindermishandeling. Dat is 3% van alle kinderen in Nederland. Ofwel 1 kind per klas.

Per jaar komen er 38.000 meldingen per jaar binnen bij het AMK, vanaf 2015 Veilig Thuis. Per jaar overlijden 52 kinderen aan de gevolgen van kindermishandeling.

c. **Oorzaken** van kindermishandeling

Mogelijke risicofactoren, zie protocol kindermishandeling op Toolkit

- ✓ Ouder kenmerken: traumatische jeugd, alcohol- of drugsgebruik, overspannen verwachtingen, onwetendheid, jonge ouders
- ✓ Kind kenmerken: te vroeg geboren (couveuse, band moeizaam tot stand), huilbaby's, niet gewenst/ niet geaccepteerd kind, zeer beweeglijk, druk kind, gehandicapt kind, stiefkinderen
- ✓ Omgeving kenmerken: gebrek aan geld, werkloosheid, spanningen door bv scheiding, sociaal isolement

d. Mogelijke **gevolgen** van kindermishandeling: wbt invloed op de ernst en duur van de gevolgen weten we dat hoe jonger het kind is hoe meer gevolgen er zijn en hoe langer het duurt hoe ernstiger de gevolgen. Helpende factoren kunnen zijn de veerkracht v/h kind en een steunende omgeving voor het kind

e. **Signaleren** van kindermishandeling: er zijn veel verschillende signalen, zie protocol kindermishandeling op Toolkit.

De signalen kunnen er naar verwijzen maar ook weer niet. Signaleren is niet bewijzen zoeken, wel van subjectief naar objectief gaan ofwel je onderbuikgevoel verder onderzoeken: wat zie je en/of wat hoor je?

f. **Oefeningen met objectief en subjectief:**

Voorbeelden hiervan, die je terug kan vinden op de Toolkit zijn:

- Tekening van het jongetje op de trap, strip hondjes of objectief observeren ter illustratie
- Werkvormen: signalen noemen en objectiveren van signalen

g. Wat maakt signaleren van kindermishandeling zo **moeilijk** voor ons?

- Het heeft te maken met je eigen waarden en normen. Dit kun je oefenen door werkvorm opinie- of vormenspel op de Toolkit.
- Speelt zich af in het geheim (daarin kun je iets zeggen over de rol van kinderen en de rol van ouders)
- Eigen gevoelens. Bewustwording hiervan kun je oefenen door deelnemers de lijst met belemmeringen bij signaleren van kindermishandeling, zie Toolkit, in te laten vullen. Volgorde daarbij is:
 1. voor jezelf invullen
 2. daarna plenair bespreken
 3. wat kan de groep bedenken om met belemmeringen om te gaan
- h. Afsluiten met wat zou in het algemeen kunnen **stimuleren** om te signaleren?
 - Kindermishandeling moet je willen zien (realiteit)
 - Kindermishandeling kan ons allemaal gebeuren (voorstellen dat je over een grens heen zou gaan of een ander over jouw grens?)
 - Elk signaal is een kans
 - Duidelijkheden: verantwoordelijkheid, weten wat je moet doen en hoe te handelen daarvoor dus ook een meldcode

4. Afsluiting:

- De resultaten van de bijeenkomst samenvatten
- Deelnemers vragen wat ze geleerd hebben en waar ze mee verder gaan?
- Mogelijke vervolgvactiteiten presenteren; waar komt u wanneer op terug
- Evaluatie van de bijeenkomst mondeling en/of schriftelijk

